საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია — დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანი

სოციალისტ-ფედერალისტი

კვირა ივლისის 3 1921 წ
№ 101
ფასი 500 მანეთი

რედაქციის მისამართი:
დამფუძნებელი კრების ქ. № 6
ტელ ფონი 12—29

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფურცლები

49

ახალი იმპერიალისტური კოალიცია.

კაპიტალისტურ საზოგადოებას ერთი ძირითადი თვისება ახასიათებს—წინააღმდეგობა. არ იქმნება არც ერთი სახელმწიფოებრივი კავშირი, არც ერთი ეკონომიური ორგანიზაცია, რომელსაც თანვე არ ახლდეს დამრღვეველი წინააღმდეგობა, რაც ბოლოს ომამდე და კატასტროფამდე მიდის. მე-19 საუკუნე დაიწყო ინგლისის და ავსტრიის კოალიციით, მაგრამ ეს კოალიცია შემდეგ დაირღვა გერმანია-ავსტრიის კოალიციის სასარგებლოდ.

1870 წლამდე საფრანგეთი ითვლებოდა ინგლისის ისტორიულ მტრად, მაგრამ პარიზის კომუნიდან, ინგლისის ისტორიული მტერი ხდება „ისტორიულ" მეგობრად. ერთი მოვლენის გაჩენა თავის საშოშივე ატარებს მის წინააღმდეგობის ელემენტს, მის დაშლის ძალას. ასეთია კაპიტალიზმის ბუნება. აქ არ არის ის ჰარმონია, რომელსაც შეეძლია კაცობრიობა წაიყვანოს არა კულტურის გზით, არამედ ომებით და ბრძოლით.

რა მდგომარეობაა ამ ჟამად? რა ცვლილებები ხდება იმპერიალისტურ კოალიციებში?

მკითხველი ხშირად წაიკითხავს გაზეთში ან წიგნში, რომ თანამედროვე ეპოქა იმპერიალიზმით ხასიათდება. იმპერიალიზმი უკანასკნელი ფორმაა მოძალადე კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა შემოქმედების, მაგრამ იმპერიალიზმის სისტემა იმ პრინციპს ექვემდებარება, რასაც მოჰყავს ჩვეულებრივი, ტრესტი, კარტელი, რინგი და სხვა. ჩვენს წინაშე იშლება არა იმპერიალისტურ სახელმწიფოს ბრძოლის სურათი მხოლოდ, არამედ იმპერიალისტურ სახელმწიფოების კოალიციის ბრძოლის სურათები. იმპერიალიზმი კი არ ახასიათებს მიმდინარე კულტურას, არამედ იმპერიალისტური კოალიცია.

მე-19 საუკუნეში ინგლისის იმპერიალიზმი იყო განსტოხეული. ინგლისს სანჩო-პანჩოებსავით მისდევდნენ სხვა სახელმწიფოები თორემ ტოლი მეგობრები არ იყვნენ ინგლისისათვის. არსებითად ხსენებულ საუკუნეში ინგლისის იმპერიალიზმი იყო და არა ინგლისურ კოალიციის იმპერიალიზმი.

მე-20 საუკუნეში შეცვლილია ეს მდგომარეობა. აქ მოქმედებენ არა იმპერიული სახელმწიფოები ცალ-ცალკე, არამედ იმპერიალისტური კოალიციები. ამავე დროს მთავარი მოქმედი ძალა რამდენიმე კოალიცია კი არ არის, არამედ ორი კოალიცია. შეთანხმების სახელმწიფოებს თავიდანვე მიჰყვნენ ბელგია, ისპანია, პორტუგალია, იტალია აგრეთვე იმიტომ, რომ შეთანხმებას ეკონომიურად და სტრატეგიულად ჩაჭერილი ჰყავდათ ისინი. ასეთივე გავლენა ქონდა კავშირი სახელმწიფოებს დანიაზე, ჰოლანდიაზე შვეიცარიაზე და ბალკანეთზე.

ინგლისისათვის ევროპაში ერთი ბუნებრივი მეგობარი იყო—საფრანგეთი. 70 წლებიდან გერმანია ლევიაფანი შეიქმნა პირდაპირ. პარიზის ოქრომ და ბალკანეთის მიმართის პოლიტიკამ, დიდმა ეკონომიის ალღომ რამდენიმე ათეულ წლებში ისე გააძლიერა გერმანია, ეს ქვეყანა უხვი ნახშირისა, რომ თავისუფალ ვაჭრობის მოტრფიალე ინგლისსაც აზრი დაებადა გერმანული საქონლის იმპორტი ინგლისის ოლქში შეეზღუდა, ხოლო გერმანულ საქონლისათვის ერთგვარი ბოიკოტი გამოეცხადებინა და სათანადო დაღიც შეედგინა გერმანიის სოვდაგრებს—ფაბრიკატებს უნდა ქონოდა წარწერა—„გაკეთებულია გერმანიაში".

გერმანიამ 22 სახელმწიფოს მოუყარა თავი, 75 მილიონიანი სახელმწიფო შექმნა, საფრანგეთი კი 40 მილიონს არ აღემატებოდა სადაც ვენერიულ ავადმყოფთა სტატისტიკა ერის გადაშენების სურათს უფრო შლიდა ვიდრე დიადი მომავალის ნიშნებს. თვით საფრანგეთში ინდუსტრიის გაშლის პერსპექტივაც ნაკლებად იყო, აქ ღვინის, ხილის და პარცელურ მეურნეობის სისტემას ქონდა უპირატესობა, ეგე იგი საკონკურენციო საბაბს ამ დროის საფრანგეთი სრულებით არ იძლეოდა; აქ ინგლისისათვის საფრთხე კი არ არის საფრანგეთი, როგორც კონკურენტი, არამედ საფრთხეა, როგორც სუსტი მოკავშირე. ამითაც აიხსნება, რომ სწორედ 70 წლებიდან, ინგლისი საფრანგეთს ურიგებს (თვითონაც რომ იღებდა) მთელ რიგ კოლონიას და 40 მილიონიანი ხალხი აყავს 90 მილიონიან ხალხამდე.

1914 წელს ომი გაიშალა. ინგლისმა და გერმანიამ ხმალი ამოიღეს. სად იქნებოდა საფრანგეთი?—რასაკვირველია ინგლისთან. გაჩაღდა ბრძოლა. გამოირკვა, რომ საარის და რურის სახელმწიფოს ბოლოსა და ბოლოს შეუძლია გადალახოს არა მარტო საფრანგეთ ინგლისის ხიშტები, არამედ კიდეც არხიც გასცუროს, ლამანშიაც ინავარდოს, შეიძლება სუეცის აქციებიც შეიძინოს, ბაღდადის გზაც გააკეთოს და ძეწამებულ ზღვაზე გაბატონდეს.

მსუნაგი მგელივით უთვალთვალებდა ამ ბრძოლას ამერიკა. ამერიკა დღეს იმ გოლიათს წარმოადგენს, რომელიც ძნელად ინძრევა, მაგრამ თუ გაინძრა იმას აკეთებს რაც სურს. ამერიკას ორი მოსისხლე მტერი ჰყავს: ინგლისი და იაპონია. ეს უკანასკნელი ძალიან ეჯავრება ამერიკას, იგი [illegible] მისდევს ამერიკას, აგებს გემებს ქსოვს შალს, აბრეშუმს, ჰაეროპლანს და იჭერს სტრატეგიულ პუნქტებს. ოკეანეში ხშირად ხვდებიან ისინი ერთმანეთს და ამერიკას ძალიან სწყინს, რომ იაპონიის კოლონია თან და თან იზრდება განსაკუთრებით აზიაში, სადაც ურიცხვი სიმდიდრე და ურიცხვი ხალხია. ამერიკას დღეს ყველაზე მეტად ეს აზია აინტერესებს. გერმანიაც იმიტომ დასცა, რომ აზიაში მოიმართებოდა რკინით და მახვილით.

მაგრამ ამერიკას ერთი მძლავრი მეგობარი უეჭველად უნდა ყავდეს ინგლის-იაპონიის წინააღმდეგ. და ეს მეგობარი დღეს საფრანგეთია, საგულისხმოა—ძველ კოალიციებს ქმნიდა ევროპაში ევროპა, ახლა კოალიციებს ქმნის ევროპაში და მსოფლიოში ამერიკა. ინგლისი ნახშირის საშოვლოა. აქ ხშირად საფრანგეთი ინგლისის მონა იყო. საფრანგეთმა გერმანიას მარტო ძროხები კი არ ჩამოართვა; ელზას ლორენიც. ამას ინგლისი ითმენდა, მაგრამ როცა ნახშირის მადაროების მიღებაც დაპირა—ინგლისს სახე დაეღრიჯა, მაგრამ საფრანგეთს ამერიკა ამოუდგა გვერდში და საარის—რურის ავანტიურა ჩაიდინა. გაზ. „Moskau"-ში კ. რადეკის მეტად საყურადღებო ფელეტონია საერთაშორისო მდგომარეობაზე. ანალიზი სწორია. სიტყვა-სიტყვით იგი სწერს:

„Jede Maknahme Frankreichs gegen Deutschland bedeutet nicht nur den Ruin der deutschen Wirtschaft, sie bedeutet den Ruin der englischen Wirtslhaft... შემდეგ „Weil Frankreich von Deutschland mehr Kohle erpretzt, als es imstande ist, zu verbrauchen, bereitet es konkurenz der englischen Kohlenindustrie, die, gleichzeitig son der amerikanischen bedroht, sich nur halten kann durch die Zurückwerfung der englischen Bergleute in ihrer Lebenshaltung..."

ამას ძალიან კარგად ხედავს ინგლისი, ის ადვილად ხედავს თავის საშიშროებას არა მარტო ამერიკიდან, საფრანგეთიდანაც და ყოველი ამერიკული დახმარება საფრანგეთს ინგლისს ლახვარივით ეცემა. ამ ჟამად ამერიკა კოალიციას ქმნის ინგლისურ კოალიციის წინააღმდეგ. ინგლისურ კოალიციაში დღეს შედის—ინგლისი და იაპონია, როგორც ორი ბუმბერაზი. ამერიკულ კოალიციაში შედის ამერიკა და საფრანგეთი, როგორც ორი ბუმბერაზი. პირველი კოალიციის კონსტიტუცია დაწერილია, მეორეს კონსტიტუციას თვითონ ცხოვრება სწერს [illegible].

ამ ორ კოალიციის შუაში მოქმედობს კიდევ მესამე ძალა—ანტი იმპერიალისტური კოალიცია რევოლიუციონური ფრონტისა. ამ ფრონტს რუსეთი მეთაურობს, მასთან არის არსებითად გერმანია და ავსტრია. ამერიკა ამ ძალას უყურებს მეტად მეგობრულად, მან იცის, რომ რუსეთი აზიაში ყოველდღე ასუსტებს ინგლისს, საქმეს უფუჭებს იაპონიას. ეს ძალიან სასარგებლოა ამერიკისათვის, ამიტომაა დღეს რუსეთში ამერიკა მეტ საქონელს აგზავნის ვინემ ვინმე ევროპიდან. დღე რუსეთის დამარცხება აზიაში არის გამარჯვება ინგლისის, რასაც ამერიკა ვერ დაუშვებს. ამერიკამ იცის, დაღლილი რუსეთი აზიას ეკონომიურად ვერ დაიპყრობს, ამიტომ ამერიკის მთელი სიმპატია ამ ჟამად რუსეთისაკენაა. ამ მხრივ მეტად საგულისხმოა ის ფაქტი, რომ მოსკოვის კომუნისტებთან კვირაობით სეირნობს მსოფლიოს ბანკირი ამერიკელი ფრანკ ვანდერლიპი და დიდ პირობებს სდებს მოსკოვთან. ინგლისი ამ დროს კრასინთან ლაპარაკით ერთობა.

ჩვენ ეკონომიკა გვიბრძანებს ვსთქვათ: ამერიკა დღეს რუსულ საქმეს აზიაში ხელს უწყობს. ამას გრძნობს ინგლისი, ის აზიაში აღარ არის მომქმედი, აქტიური, აგრესიული. ამერიკელი მრეწველები უკვე დაძრწიან ნავთისათვის მესოპოტამიაში, სადაც ინგლისი ამერიკის „მეცნიერსაც" არ აჭაჭანებდა წინად, ჩინეთში ხომ ამერიკული ჰეგემონია დღითი-დღე ძლიერდება. ყოველ შემთხვევაში სრული [illegible] დებულებაა რადეკის ინგლისის შესახებ აღმოსავლეთში: „in Orient befindet sich England in der Defensive".

მე XIX საუკუნეში ორი იმპერიალისტური კოალიცია ჩამოყალიბდა—ინგლისური და გერმანული. ამ კოალიციაში დამარცხდა გერმანია, მაგრამ დამარცხდა ინგლისიც. ინგლისი დამარცხდა მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ მან ისევ შეუძლია ერთგვარს კოალიციაში დარჩეს, მისი კოალიცია იაპონურია დღეს. ინგლისს სული მოათქმია ამერიკამ, სულ მოათქმია ერთს წუთს, რომ გერმანია მოეკლა, ინგლისურ კოალიციას უპირისპირდება თვითონ ამერიკული კოალიცია. დღეს აქტიური და აგრესიულ თვითონ ამერიკაა, რომელიც თავის მიზნებისათვის არც მორალს დაგიდევს, არც უფლებას, არც ჩვეულებას. მას ძალა აქვს ხელში და მოქმედებს ძალით ძალისთვის.

ინგლისურ-გერმანულმა იმპერიალიზმმა კაცობრიობას მიუტანა ოცი მილიონი დასახიჩრებული ადამიანი და მთელი ევროპის გაკოტრება. ინგლის-ამერიკული იმპერიალიზმის ბრძოლა მოიტანს 40 მილიონ მსხვერპლს და მსოფლიოს გაღატაკებას.

კაპიტალიზმის ამ ვაკხანალიაში რა გამოსავალი აქვს კაცობრიობას? გამოსავალი ერთი გზაა. გერმანიისათვის—ამბობს რადეკი—არის ერთი გზა—რევოლიუცია. კაცობრიობისათვისაც ერთი გზა არის სახსნელი—სოციალიზმი. რუსეთის პროლეტარიატი ამ გზას უკვე დაადგა. სოციალისტურ რევოლიუციის დროშა უკვე აღმართულია და მთელი ევროპის პროლეტარიატი უნდა შეეკრიბოს ამის გარშემო თუ ევროპას, კაცობრიობას, ცივილიზაციას სურს კულტურა. დღეს რევოლიუცია კლასის საკითხი კი არ არის, ის ცივილიზაციის, კულტურის საკითხია. კაპიტალიზმი და იმპერიალიზმი სპობს ამ კულტურას, სოციალიზმი და რევოლიუცია ინახავენ და იცავენ. ასეთია არსებითად ფაქტიური მდგომარეობა.

თედო ღლონტი.

იმპერიალიზმი

სიტყვა იმპერიალიზმი წარმოსდგება რომაული imperium-ისაგან*) და ეწოდება ისეთ პოლიტიკურ სისტემას, რომელიც მიისწრაფვის გავრცელდეს სხვა ერებზე და ქვეყნებზე. იმპერიალისტური სახელმწიფო მუდამ იმის ცდაშია, როგორმე დაიმორჩილოს, თავის გავლენის ქვეშ დააყენოს არა მარტო მახლობელი და მეზობელი სახელმწიფოები, არამედ ძალიან შორეული ქვეყნებიც.

მიზეზი და აუცილებელი პირობა იმპერიალისტური პოლიტიკის წარმოშობა-განვითარებისა არის ზოგიერთი სახელმწიფოს კულტურული და სამხედრო ძლიერების შესამჩნევად გაზრდა-ამაღლება და დანარჩენების ჩამორჩენა.

იმპერიალისტური მიდრეკილება თავს იჩენს, როცა ერთი ქვეყანა ძლიერ განვითარდება და ამაღლდება სხვებთან შედარებით.

მიზნის მისაღწევად იმპერიალისტური სახელმწიფონი მიმართავენ ხოლმე სხვა და სხვა საშუალებას, რომელიც უფრო ემარჯვება და უფრო შეეფერება თვით იმპერიალისტურ სახელმწიფოებს; ზოგი მიმართავს ძალას და იპყრობს არა თუ იმ ქვეყანას, ზოგიც მაღალი და ძლიერი კულტურის გავლენით ახდენს ასიმილიაციას.

სამხედრო იმპერიალიზმის ტიპიურ მაგალითს წარმოადგენს რომი, განსაკუთრებით ცეზარის დროს. კულტურულად მაღალი რომის ძლევამოსილება ვრცელდებოდა ევროპა-აზია-აფრიკის ჩამორჩენილ ხალხებზედ. რომი დიდხანს განაგებდა დაპყრობილ ქვეყნებს (provinciae) შეჰქონდა ამ უმთავრესად ბარბაროსულ ქვეყნებში თავისი კულტურა და თავისი უფლებრივი ნორმები, მაგრამ ფრთხილად ეკიდებოდა ადგილობრივ წესებსა და ჩვეულებებსაც.

*) imperium—ძალა-უფლება, უფრო ხშირად უმაღლესი.

სამხედრო სარწმუნოებრივი იმპერიალიზმის ელფერს ატარებს აუცილებლად არაბების მოძრაობა, რომელიც მიზნად ისახავდა ისლამის გავრცელებას ცეცხლითა და მახვილით. არაბები მაშინ კულტურულად მაღლა იდგენ სხვა ერებთან შედარებით.

იმპერიალიზმის ტიპიური წარმომადგენელია ინგლისი თავისი კოლონიალური პოლიტიკით, რაც იგივე იმპერიალისტური პოლიტიკაა. ინგლისის იმპერიალიზმი თავის მიზანს აღწევს უმთავრესად კულტურულ-სოციალური ზეგავლენით. მან ერთხელ მიმართა მხოლოდ რომის მაგალითს, ძალით დაპყრობას, მაგრამ წააგო, დაჰკარგა ჩრდილო-ამერიკა.

ალექსანდრე მაკედონელს და ნაპოლეონის ომებიც იყო მხოლოდ ერთგვარი იმპერიალისტური შეტევა, ვინაიდან იმპერიალისტური პოლიტიკა გულისხმობს ხანგრძლივ მოვლენას.

ასეთია იმპერიალიზმი არსებითად.

დღეს ლაპარაკობენ ჩვენში ბოლშევიკურ რუსეთის იმპერიალისტურ პოლიტიკაზედ. ოქტომბრის გადატრიალების შემდეგ საბჭოთა რუსეთმა მიზნად დაისახა კაპიტალისტური ევროპის აფეთქება, დანგრევა და სოციალისტური წესების დამყარება. ამ მიზნის მისაღწევად მისთვის აუცილებელი გახდა რევოლიუციონურ ფრონტის დაცვა მთლიანად, რისთვისაც საჭირო იყო თავის გავლენის და კარნახის ქვეშ დაეყენებია არა მარტო განაპირა ქვეყნები, არამედ თუ კი შესაძლებელი ყველა ქვეყნები, რომ საერთო შეთანხმებულ მოქმედებით იერიში მიეტანათ საერთო მტერზედ და დაემხოთ საბოლოოდ.

რამდენადაც საბჭოთა რუსეთი ცდილობს გააფართოვოს რევოლიუცია, თავის გავლენის ქვეშ დააყენოს სხვა ერები და ქვეყნები, შემოიღებინოს იქაც საბჭოები და დიქტატორული წესები, იმდენად შეიძლება ყოველივე ეს შევადაროთ იმპერიალიზმს. მაგრამ აქ იქნება ანალოგია, შედარება და არა იგივეობა. მგზავსებამ შეცდომაში არ უნდა შეგვიყვანოს და მგზავსება იგივეობად არ უნდა მივიჩნიოთ.

იმპერიალისტური სახელმწიფოც მიისწრაფვის თავისი ძალა-უფლება გაავრცელოს სხვებზედ (რუსეთიც ამას ცდილობს), მაგრამ სულ სხვაა მათი მიზნები. იმპერიალიზმის მიზანია სხვა ქვეყნების ეკონომიური ექსპლოატაცია. დაპყრობა ან გავლენის მოპოვება საშუალებაა.

საბჭოთა რუსეთი მიმართავს სამხედრო ძალას, მაგრამ ეს ძალა არის რევოლიუციონური ძალა და არა დამპყრობელი. მიზანი კი რევოლიუციონური რუსეთისა არა სხვა ქვეყნების ექსპლოატაცია თავის სასარგებლოდ. რუსეთი თვითონ მთელ თავის ძალ-ღონეს ახმარს საერთო-საქვეყნო საქმეს, მსოფლიო რევოლიუციის დაჩქარებას და ამასვე მოითხოვს სხვებისაგან. ყველაფერი რევოლიუციისათვის! აი რას ემსახურება საბჭოთა რუსეთი. ამიტომ ზედმეტია იმაზედ ლაპარაკი, ვითომც მას ამოძრავებდეს ჩვეულებრივი იმპერიალისტური მიზნები.

რასაკვირველია, რუსეთს თავისი ეროვნული ინტერესებიც აქვს და თავისი საქმესაც აკეთებს, მაგრამ ეს არაა უმთავრესი მის მოქმედებაში, ამით არ ხასიათდება მისი რევოლიუციონური [illegible].

უდავოა ისიც, რომ სამწუხაროდ, ზოგიერთ შემთხვევებში ზოგიერთი სამხე-

დო თუ არა სამედო კომუნისტები აწარმოებენ პირწავარდნილ რუსულ ნაციონალისტურ პოლიტიკას. ამის ნიმუშია ჩვენში რუსული ენის გაბატონება ქართულის ხარჯზედ; ამისავე ნიმუშია ქართველ მუშა-მოსამსახურეების ჩამოქვეითება, დათხოვნა და მათ ადგილას უცხო პირების, ახალმოსულების დაყენება და სხვა ასეთები.

მაგრამ ყოველივე ეს არის დროებითი მოვლენა, დიდი ნაკლი. ამის წინააღმდეგ უნდა ვიბრძოლოთ და საქმე გამოვასწოროთ. ნუ შეგვაშინებს გამოღმა გამოდავება, ნუ შეგვაშინებს ის, რომ ნაციონალისტობას დაგვწამებს ვინც თვითონ ნაციონალისტურ პოლიტიკას აწარმოებს და ამით ხელს უშლის მუშურ-გლეხური ძალთ-უფლების განმტკიცებას.

ომეგა.

მსოფლიო იმპერიალიზმის იდეა

1.

თანამედროვე კაცობრიობის ისტორიაში არის მოვლენა, რომელიც მეტად სასტიკად ცნაურდება, და თვით ისტორიას აძლევს ტონს და მიმართულებას. ეს—იმპერიალიზმია. წარსულით ხერხემალ გამტვრეული სახელმწიფოები, ხელ ახლა ჰშლიან პოლიტიკურ ქარტას, და ხმლით ჰხაზავენ ახალ საზღვრებს. ტენდენცია ერთია: რაც შეიძლება მეტი ტერიტორია მოაქციოს ამა თუ იმ მეუფებამ თავის ბატონობის რკალში. თანამედროვე პოლიტიკური და ეკონომიური ლიტერატურა იმპერიალიზმს სულ უკანასკნელ წარმოშობად აცხადებს, თითქოს 20—30 წლის მოვლენად, რაც რასაკვირველია სინამდვილეს არ შეეფერება. იმპერიალიზმი სულაც არ არის ახალი მოვლენა. ისტორია არც დროს არ იძლევა ასე უცებ ოდ ამა თუ იმ ფაქტს და თუ ისტორიას გადავხედავთ, დავინახავთ, რომ ტიპიური იმპერიალიზმი უძველეს დროის წარმოშობაა, და მოსდევს კაცობრიობის ცხოვრებას ისევე როგორც გამოჰყვა ჩვენი სხვა იდეა, ღრმად ცოცხალი და ცხოველი. რა არის იმპერიალიზმი?—მსოფლიო ბატონობა. ყველა სხვა განმარტება იფარება ამ ფორმულით, და მსოფლიო ბატონობის იდეა კი დიდი ხანია რაც სტანჯავს ქვეყანას. ათასი წლობით იგი იდეალად ასვამდა ისტორიის მიმდინარეობას.

ძველი აღმოსავლეთი ამ აზრისაც უნდა ჩაითვალოს პირველ აკვნად. იუდური ყველა დინასტია თავის წარმოშობას ზეცას უკავშირებდა, და ყველა ელოდა ღმერთების დაპირებათა რეალიზაციას, რომ მისცემოდათ უნივერსალური მეუფება, მთელ ქვეყანაზე ბატონობა. ასურული ლეგენდა არსებობს ნემროდის შესახებ, სადაც ნათქვამია, რომ ამ გმირისა უნდა მისცეს შუქი მთელ ქვეყანას და გააერთიანოს იგი ერთი მეუფების ქვეშ. ეს იყო მისაბაძი გმირი, რომლის კვალს მისდევდა ყველა გვირგვინოსანი. ასურეთიდან სპარსეთში გადავიდა ეს ტენდენცია. ასურეთის სახელმწიფოს ნანგრევებზე გაჩნდა კიროსის საბრძანებელი, და პერსეპოლისის წარწერებში კი, დარიოს ჰისტასპი მოხსენებულია როგორც „მეფეთა მეფე", „ყველა ენათა ქვეყნების მეფე". მითოლოგიაზე დამყარებული მსოფლიო ბატონობის იდეა არ მოისპოცილა არც სპარსეთის დაცემით. ამ იდეის თვისებაა გადაექცეს იქით, სადაც გადავა სახელმწიფოებრივი პირველობა. მიტომაც იგი მაკედონიაში იქმნა გადატანილი, და ალექსანდრე დიდის გამბედაობის მთავარ სტიმულადაც იქცა. ლივიის უდაბნოში ორაკულმა ამონმა ალექსანდრე გამოაცხადა ძედ ღვთისა რომელმაც უნდა იბატონოს მთელ ქვეყანაზე, და უწოდა მას ფარაონთა მემკვიდრე. რომსაც გადაეცა ეს იდეა, და მეფის ღვთაებრივობა იქაც გამოცხადდა.

ლეგენდამ რომელთა პირველი მეფე რომული, კვირინის სახელით ზეცამ დაამკვიდრა, როგორც ღმერთთა თანატოლი. იულიოს კეისარს „ზილულ ღმერთს" და „ქვეყნის მხსნელს" უწოდებენ. ავგუსტო ითვისებს ღვთაებრივ ძლიერების მთელ ძალას. კალიგულას სურს თვით ღმერთი იყვეს, და საყვედურს უცხადებს ებრაელთა ელჩებს, რომ ისინი ღმერთად [illegible] და არა მას, კალიგულას. ნერონიც ამავე პრეტენზიებით არის შეპყრობილი, დიოკლეტიანე კი აარსებს „წმინდა უდიდებულესობის" კულტს. ქრისტიანობა შეებრძოლა ამ ტენდენციას ცეზარისა კიდეც რომის კეისართა დიდება. აკი იმიტომაც იყო რომ იულიანე განდგომილი შეებრძოლა ამ ახალ რელიგიას, რომელიც რომის იმპერიას საფრთხეს უმზადებდა, და მოუწოდა ხალხს „უკან, ძველი ღმერთებისაკენ". მაგრამ ვერ შესძლო. ამაოდ ზიდა საკუთარ ზურგით შეშა საკურთხევლითან, ამაოდ იკისრა ქურუმობა. რომის იმპერია განწირული აღმოჩნდა. და ლეგენდის თქმით, ეს იმპერიის სიკვდილი იულიანე განდგომილმა სიკვდილის პირად ასე გამოხატა: „შენ გაიმარჯვე გალილეველო". მაგრამ ქრისტიანობა, პირველად ცეზარიზმის წინააღმდეგ, წარმართული, შემდეგ თვით იღებს ცეზარიზმის თვისებებს, ტენდენციას, ან და ცეზარიზმი ქრისტიანდება.

უკვე ეკლესია ეძებს პოლიტიკურ პრიმატს და იწყება ბრძოლა საერთო და სასულიერო მეუფეთა შორის მსოფლიო ბატონობის ნიადაგზე. ერთ დროს პაპი გადიქცა კიდეც „დესპოტთა დესპოტად", და იერარქიულ მონარქიამაც სთქვა თავისი სიტყვა.

იმ დროს, როდესაც ევროპაში ერთმანეთს ეჭიდებოდა ეს ორი ძალა, და ეცილებოდა პირველობაში ქვეყნის მასშტაბით, აზიაში, მექქას წინასწარმეტყველი მაჰმადი სჭედდა ახალ ბატონობის ხმალს. და მალე პაპის ქრისტიანულ იმპერიალიზმს უპირისპირდა ისლამის იმპერიალიზმი. აზია, აფრიკა, ესპანეთი, საფრანგეთი, ეგვიპტე, პალესტინა, აი ის პუნქტები, სადაც ეს ორი ძალა შეებრძოლა ერთი მეორეს და გამარჯვება ისლამს დარჩა, როცა კონსტანტინეს ტაძარს ბიზანტიაში ჩამოხსნეს ჯვარი და ნახევარ მთვარემ მრისხანედ გადახედა ევროპის მოქიშპეებს.

ვახტანგ კოტეტიშვილი.

პოლიტიკური შენიშვნები

5. ამერიკა წინა აზიაში.

ლოზუნგი: „ამერიკა ამერიკელებს, რომელიც ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ჯემს მონროემ გადაისროლა 1823 წელს, დღეს უკულმა უნდა შეატრიალონ ევროპიელებმა. ამერიკის გავლენა ევროპის დიდ პოლიტიკაზე ისპანია-ამერიკის ომის შემდეგ დღითი დღე საგრძნობელი ხდება.

ახლა შეიძლება ლაპარაკი ამერიკანულ იმპერიალიზმზე, ამერიკანულ აღმოსავლეთის პოლიტიკაზე. ამერიკა ძლიერ დაინტერესებულია შორეული აღმოსავლეთის პოლიტიკით, აფრიკაში იგი პროტექტორატის მიღებას ლამობს ზანგების ლიბერია რესპუბლიკაზე, ჯერ კიდევ ვილსონის დღეებში ბევრი მითქმა-მოთქმა იყო ამერიკის პროტექტორატზე სომხეთში.

კარგა ხანია რაც ამერიკა კონსტანტინოპოლში ციონისტურად განწყობილ ებრაელებს აგზავნის ელჩად. ამერიკა დაინტერესებულია ინგლისის პოლიტიკით იორდანის პირად. აქ მოსალოდნელ ფრანგ-ინგლისურ კონფლიქტის თავიდან აიცილებდნენ ამერიკამ მოითხოვა პროტექტორის უფლებების მიღება პალესტინაზე. სულ რამოდენიმე წლის წლის წინად ყოფილმა ამერიკის შტატს სეკრეტარმა ბრაიანმა საკმაოდ მკვახედ დაწერილი წიგნი გამოაქვეყნა: „ინგლისის ბატონობა ინდოეთზე", რომელსაც სარკაზმით სავსე ეპიგრაფი ამშვენებს: „სამართლიანობა ფუძეა ინგლისის მსოფლიო მონარქიისა". ამგვარად ბურჟუაზიულ დემოკრატიულმა ამერიკამ წამოისროლა პირველი ინდოეთის ინგლისის ბატონობისაგან განთავისუფლებისა. წმ. ალიანსის მთლიანობის ინტერესებმა ისეთი კომენტარები გაუკეთეს ვილსონის ცნობილ პუნქტებს, რომ ინდოეთის საკითხს არც ერთი პუნქტი არ უნდა შეჰხებოდა. ასეთი გადაჭარბებული ანგლოფილობისათვის გააზავეს ვილსონი მისმა იანკებმა, ამერიკის ინტერესი ლევანტისადმი დღითი დღე იზრდება. ამით აიხსნება რომ ებრაელი სიონისტებს ასე კარგად ემარჯვებათ შვიდ ვარსკვლავიან [illegible] ქვეშ რო-

ნინობა. ამერიკა დაინტერესებულია მთელი შავი ზღვის გაღმა გამოღმა რაიონებით. ბულგარეთის, ლაზისტანის საქართველოს თამბაქო და კავკასიის ნავთი აი რა აინტერესებს მას, აქ მოსაპოვებელ ნედლ მასალათა შორის. ამ საგნებით ამერიკის კაპიტალს სწადია მსოფლიო ბაზრის მოპოვება.

რუსეთი როგორც ამერიკის ისე ევროპის ინტერესი იყო როგორც ნედლი მასალის ბეღელი. რუსეთთან დამოკიდებულების შეწყვეტამ განსაკუთრებული ყურადღება ევროპიელ და ამერიკელ კაპიტალისტებისა წინა აზიისაკენ მიაქცია. დღეს ინტერნაციონალურ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში ეკონომიურ ფაქტორებს უფრო დიდი მნიშვნელობა უნდა მიეწეროს ვიდრე რიმესმე. ევროპა დღითი დღე ვალიანდება. ვალის გამღები ამერიკაა.

ევროპიელ სახელმწიფოების ავანპოსტში ინგლისია დღეს, როგორც პოლიტიკურად ისე ეკონომიურად. ყველამ, ვისაც ტრადიციულ ევროპისათვის გული [illegible] თვალი უნდა ადევნოს [illegible] ამერიკა ინგლისის ჯერ-ჯერ ფარულ [illegible]. ეკონომიურად ინგლისი ცდილობს თავის ახალშენების ნედლ მასალით გაასწოროს თავისი ვალები. ინგლისმა კაცობრიობის და ცივილიზაციის სახელით წაართვა გერმანიას კოლონიები, მაგრამ დღეს იგი ცდილობს ამ წართმეული ახალშენის ნედლი მასალა არც ამერიკას და არც იაპონიას არ გაუნაწილოს.

შემცდარია ის აზრი, თითქოს გერმანია გამოსულიყოს დღეს მსოფლიო პოლიტიკის კონცერტიდან. გერმანია ისევ თავისებურ დიდ ადგილს იკავებს დიდ პოლიტიკაში. იგი ამ დღეებში ხალხთა ლიგაში დაუშვეს. ეკონომიურად გერმანია სულ მოკლე ხანში აქტიურად ჩაერევა წინა აზიასთან ვაჭრობაში. აქ მას და ხელდება თავის ძველ პოლიტიკურ სიმპატიებს გარდა თავისი დიდი სახელი. დღეს [illegible] ამერიკას, ინგლისს და გერმანიას შეუძლიათ დიდი პოლიტიკის [illegible], [illegible] თუმცა გამარჯვებულია, ფაქტიურად მას ისე ძვირად დაუჯდა გამარჯვება, რომ იგი კიდევ დიდხანს ვერ გაუსწორებს მხარს დიდ სახელმწიფოებს.

ორი დიდი მეტოქე ეყოლება ინგლისს აზიაში ამერიკა და გერმანია. გერმანია ვერ აწარმოებს კვლავინდებურ აღმოსავლეთის პოლიტიკას აქტიურად, რადგანაც ამისთვის მას პოლიტიკური გავლენა არ ეყოფა, ის პარტია გერმანიაში, რომელმაც ამდენი საშუალება და ენერგია გაიღო გერმანიას ბაღდადის რკინის გზის ასაგებად, ამიერიდან ეგზომ აქტიურობას ვერ გამოიჩენს. გერმანიის აღმოსავლეთის პოლიტიკა იქნება პასიური პოლიტიკის მხრით.

დაახლოებით ასეთ მშვიდობიან სავაჭრო პოლიტიკის წარმოების ვაჭრობას შეუდგება ამერიკაც.

ინგლისის პოლიტიკური მიზნები აზიაში ჯერ არ დასრულებულა. მან, რითაც არ უნდა დაუჯდეს უნდა დაამრგვალოს თავისი გავლენის სფერო ირანში, რომ სპარსეთის ჩრდილოეთი დაცული იქმნეს რუსეთის მხრით.

ამერიკის გავლენის გაძლიერებას ცხადია დიდი მნიშვნელობა ექნება ინგლისის კოლონიალურ პოლიტიკაზე. ცხადია ინგლისის სახალხო პოლიტიკა ჯერ ჩვენ თვალწინ შეიცვალა მსოფლიო ომის გათავების შემდეგ. ინგლისი ეცდება პოლიტიკური დამოუკიდებელი ერთეულები შექმნას ინდოეთში, არაბეთში და წინა აზიაში, რათა ამგვარად აიცდინოს ის საფრთხე, რომელსაც უმზადებენ მას ამერიკა და წითელი რუსეთი. როგორც გასული საუკუნის ევროპის სამხრეთის ბალკანიზაციის ლოზუნგი ინგლისის დიპლომატიამ გადაისროლა, ჰაბსბურგების წინააღმდეგ, ისე წინა აზიის ბალკანიზაციის საკითხს ამერიკა დასვამს და წინა აზიის და საერთოდ აზიის „ბალკანიზაციის" საკითხი დღეს კიდევაც მორიგი საკითხია. ჩვენის ღრმა რწმენით ევროპის და ამერიკის კაპიტალიზმს ჯერაც არა აქვს თავისი ისტორიული ვალი სავსებით მოხდილი. არის კიდევ დიდძალი მანძილები სადაც ორთქლმავლებს და ელექტრონის მოტორებს არ შეურყევიათ მყუდროება მძინარე ტყეთა. რის მიწები და ქვეყნები რომელთაც ჯერაც არ შემორტყმიათ რკინის - რელსების სალტები. ევროპა ამერიკის ბურჟუაზიის შიშმა სწორედ აქ დაიწყება. ცხადზე უცხადესია, ყოველი დიდი სახელმწიფო იძულებული იქნება თავისი სახალხოშინო პოლიტიკა ამ იმედებს შემდეგ რადიკალურად შესცვალოს. მაგრამ იბადება საკითხი ინგლისმა პოლიტიკურად კიდევაც რომ გაანთავისუფლოს თავისი ახალშენები შეიძლებს იგი ეკონომიურ ჰეგემონიის შენარჩუნებას?

მაკიაველის ცნობილი ფორმულის არ იყოს, ომი გამარჯვებულს ისე ასუსტებს როგორც დამარცხებულს. ინგლისი დღეს მთელი ევროპის ცივილიზაციის ავანგარდია. ჯერ არავის ახსოვს ევროპის ისტორიაში ისეთი ამბავი, რომ ევროპის დამარცხება ინგლისის დამარცხება რომ ყოფილიყოს.

თუ ამერიკის ენორმაულმა გავლენამ დღეს ინგლისი დაამარცხა ინდუსტრიალურად, ეს ერთად ერთი შემთხვევა იქნება როცა ანგლიის დამარცხება ევროპის დამარცხებაც იქნება.

ვინ იცის ეგებ ორიოდე თაობის შემდეგ ჩვენი ტრადიციული, არისტოკრატიული ევროპა ისეთ მიყრუებულ პროვინციად გადაიქცეს, როგორიცაა დღეს მსოფლიო [illegible] ბია რომ [illegible] ორის [illegible] მონუმენტების სანახავად ევროპაში მოდიოდნენ მშვიდობიანობის დროებში ეგებ ისეთი დროც დადგეს როცა ევროპაში მხოლოდ ისინი წავიდნენ, ვისაც დიდი კულტურის წარსულის, დიდი მუზეუმების და ევროპის დიდი ისტორიის გმირების სასაფლაოების ნახვა მოინატრებს. ამის სიმპტომები უკვე თვალსაჩინოა. მაგრამ ევროპის ბედს ერთი გარემოება თუ დაიხსნის. მოსალოდნელია რომ გერმანთა რასის ხალხებს რომელთაც არასოდეს ეს საერთო გერმანული ნათესაობის გრძნობა არა ჰქონიათ, საერთო ევროპიული პატრიოტიზმი შეაკავშირებს. დღეს გადამწყვეტი სიტყვა გერმანიაზეა. მოსალოდნელია რომ იგი ინგლისს დაუახლოვდება ამერიკის წინააღმდეგ და მაშინ უზრუნველყოფილი იქნება ევროპის მომავალი.. მაგრამ საკითხია შეიძლებს გერმანულ—ინგლისური დიპლომატია იმ წინააღმდეგობათა გაქლიბვას რომელთაც მსოფლიო კატასტროფამდის მიგვიყვანეს.

ძ. გ.

იმპერიალიზმი და რევოლუცია აღმოსავლეთში

1.

იმპერიალიზმი და რევოლუცია ორი დიამეტრალურად საწინააღმდეგო ფაქტორებია თანამედროვე საერთაშორისო ცხოვრების. ამ ორი საერთაშორისო ფაქტორის შეჯახება და დაპირისპირება ხდება დღეს მთელს მსოფლიოში და არ არის არც ერთი მხარე. არც ერთი კუთხე დედამიწის ზურგზედ, სადაც იმპერიალიზმისა და რევოლუციის ინტერესები არ ეწინააღმდეგებოდეს ერთი მეორეს. კაპიტალისტურმა მეურნეობამ და იმპერიალიზმმა თავის ბატონობით მსოფლიოში ისეთი სოციალ-პოლიტიკური განწყობილება შექმნეს, ისეთი მოვლენები და პირობები დაბადეს კაცობრიობის წიაღში, რომელმაც მის საწინააღმდეგო ახალი ფაქტორებისა და ფორმების განმტკიცებას შეუწყო ხელი. კაპიტალიზმის ცარცვა-გლეჯის პოლიტიკამ და იმ სოციალ-პოლიტიკურმა მონობამ, რომელიც გამოიწვია იმპერიალიზმის ბატონობამ მთელს მსოფლიოში, ფართოდ შეუმზადა ნიადაგი დიდ რევოლუციონურს მოძრაობას. მსოფლიო დღეს ამ რევოლუციონურ მოძრაობის ცეცხლში არის გახვეული და იმპერიალიზმისა და რევოლუციის ბრძოლა არსებითი შინაარსა და ტონს აძლევს თანამედროვე საერთაშორისო ცხოვრების მიმდინარეობას. ამ ბრძოლის სარბიელი არ არის მარტო კულტუროსანი ევროპა, ეს დიადი პროცესი ვითარდება ყველგან მთელს მსოფლიოში და, სხვათა შორის, ჰადარისან აღმოსავლეთის ნოყიერ ნიადაგზედაც აღმოხეთქა.

ბებერი, მაგრამ მუდამ მიმზიდველი და დოვლათიანი აღმოსავლეთი კვალად დგება მსოფლიო პოლიტიკის მწვერვალში და საერთაშორისო ცხოვრების ვითარების ერთ მომქმედ ძალად ხდება. აღმოსავლეთი, როგორც გარკვეული გეოგრაფიული მოხაზულობის, მრავალფეროვან ეტნოგრაფიულ, ნაციონალურ, კულტურულ და მატერიალურ დოვლათის გამომხატველი ყოველთვის შეადგენდა კაცობრიობის ყურადღების საგანს, მაგრამ განსაკუთრებით კაპიტალიზმის ბატონობის ეპოქაში შეიქმნა იგი უდიდესი ინტერესის ობიექტი და ამ ტერიტორიალურს ერთეულში თავისი ძლიერების მაღალი კვარცხლბეკი აღმართა დიდტანიან სახელმწიფოთა გაბატონებულმა იმპერიალიზმმა. დღეს აღმოსავლეთში იმპერიალიზმის საწინააღმდეგო მოვლენანი ვითარდებიან და დიდი რევოლუციონური მოძრაობის გზით ცდილობს თავისი ცხოვრების მიმდინარეობას ახალი ფორმები და შინაარსი მისცეს.

რას ისახავს მიზნად იმპერიალიზმი აღმოსავლეთში, როგორია ის სოციალ-პოლიტიკური მდგომარეობა, რომელიც შეჰქმნა დასავლეთის კაპიტალის ბატონობამ ამ მხარეში, როგორ ნიადაგზე აღმოცენდა და როგორ შინაარსით ვითარდება აღმოსავლეთის რევოლუცია, მისი როლი საერთაშორისო რევოლუციონურ მოძრაობაში,—აი კითხვები, რომელნიც შეადგენენ ამ წერილის საგანს და ჩვენ ქვემოდ შევეცდებით მოკლედ პასუხი გავსცეთ მას.

იმპერიალისტურ პოლიტიკის შინაარსა და მიზნებს აღმოსავლეთში და საერთოდ მთელს ჩამორჩენილს კოლონიალურ მხარეებში ჩვენ ვერ გავიგებთ, თუ არსებითად არ იქნა გამოკვლეული და შესწავლილი თანამედროვე კაპიტალიზმის ტენდენციები და მიდრეკილებანი. თანამედროვე ეკონომიურმა ლიტერატურამ ეს საკითხი საკმაოდ გამოარკვია და იმპერიალიზმის შენება და შინაარსი სავსებით გადაგვიშალა თვალწინ. იმპერიალიზმი არის ახალი ეტ[illegible] კაპიტალიზმის ბატონობისა და მი[illegible] მამოძრავებელი ძალა თანამედროვე კაპიტალისტური მეურნეობის ტენდენციებსა და მიზნებში მარხია. ფინანსიური კაპიტალის ბატონობამ ძირიანად გადაახალისა ევროპის ინდუსტრიალური სახელმწიფოთა ეკონომიური საფუძვლები და ახალი ფორმები მისცა სამეურნეო ცხოვრების მიმდინარეობას. ფინანსიური კაპიტალის ეპოქა, სადაც ინდივიდუალური ხასიათი ბურჟუაზიული წარმოების შესცვალა კაპიტალისტების მონოპოლიურმა კავშირებმა,—წარმოადგენს კაპიტალისტური მეურნეობის უმაღლესსა და უძლიერესს განვითარებას. ფინანსიურმა კაპიტალმა თანდათანობით გარიყა სამოქმედო ასპარეზიდან ნაციონალური მეურნეობის ანარქო-ინდივიდუალური წარმოება და კაპიტალისა და მრეწველობის მობილიზაციისა და კონცენტრაციის საშუალებით ნიადაგი ჩაუყარა კაპიტალისტურ—ერთეულების—მოწესრიგებულს მონოპოლიურ კავშირებს. თანამედროვე მონოპოლიურმა სისტემამ ხელი შეუწყო ნაციონალურ კაპიტალისა და წარმოების კონცენტრაციასთან ერთად აღებ-მიცემობისა და ვაჭრობის აპარატის შეერთებულ კავშირების ხელში დაგროვებას. ამ გარემოებამ საშუალება მისცა კავშირებს [illegible] ვიანთი შემოსავლის წყარო უფრო გა[illegible] ფართოებინათ: წარმოების პროცესიდ[illegible] ალებულ ზედმეტ ღირებულებასთან ე[illegible] თან შეერთებულ სინდიკატების ხელ[illegible] გროვდება ვაჭრობის პროცესიდან [illegible] მოსული ზედმეტი მოგება: ეკონომიუ[illegible] ცხოვრების ასეთმა ცვლილებებმა [illegible] მნიშვნელოვანს შედეგს შეუმზადა ნ[illegible] დაგი: 1) იმ სახელმწიფოში, სადაც [illegible] ნოპოლიური სისტემა შედის თავის [illegible] ლაში, საკმაოდ დიდი ნაწილი კაპ[illegible] ლისა ვერ ჰპოულობს გასავალს მეტ[illegible] პოლიაში და თავისუფალი რჩება; [illegible] გარემოება მოითხოვს, 2) გაძლიერებ[illegible] იქმნეს ინტენსიური მოძრაობა თვით [illegible] პიტალის ექსპორტისა და მისს ამუ[illegible] ვებას იმ მხარეებში სადაც კაპიტალ[illegible] ნაკლებობაა. კაპიტალის იმპორტი [illegible] საერთაშორისო პოლიტიკის ერთი [illegible] მოძრავებელი ფაქტორთაგანი.

ეკონომიური ცხოვრების ვითარ[illegible] ჩამორჩენილი და განუვითარებელი [illegible] რეები გარდაიქცია განვითარებულ [illegible]

70

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პიტალიზმის მასაზრდოებელ წყაროდ და ამ საფუძველზედ არის აღმოცენებული თანამედროვე კოლონიალური პოლიტიკა და იმპერიალიზმი. „პოლიტიკა ფინანსიური კაპიტალისა,—ამბობს რ. გილფერდინგი,—სამ გვარ მიზანს ისახავს პირველი, მოიპოვოს რაც შეიძლება დიდი სამეურნეო ტერიტორია, რომელიც, მეორე, შემოზღუდული უნდა იქნეს სადამცველო კედლებით გარეშე კონკურენციისაგან და, ამ რიგათ, უნდა გადაიქცეს მესამე, ნაციონალურ მონოპოლიურ კავშირების საექსპლოატაციო სფეროდ." *) ევროპის იმპერიალისტურ სახელმწიფოთა ყურადღება ჩამორჩენილ მხარეებისა და ქვეყნებისაკენ არის მიპყრობილი; ამას მოითხოვს ნაციონალური კაპიტალის არსებობა და წინმსვლელობა; უკოლონიოდ არსებობას ევროპის კაპიტალისტურს მეურნეობას არ შეუძლია. ამ კოლონიებისადმი და ქვეყნებისადმი ეროვნული კაპიტალი სამ გვარ მიზანს ისახავს: 1) ხელში ჩაიგდონ ჩამორჩენილ მხარეში არსებული ყოველ გვარი ნაკეთები და ნედლი მასალა თავისი წარმოებისთვის, 2) ზედმეტს ფასებში გაასაღონ დამზადებული საქონელი და შექმნან ხელუხლებელი ბაზარი, 3) გასავალი მისცენ მეტროპოლიაში თავისუფლად დარჩენილს ზედმეტს საწარმოო კაპიტალს. ამ გვარად ჩვენ ვხედავთ რომ ჩამორჩენილი მხარეები და კოლონიები ყოველ მხრივი საექსპლოატაციო ობიექტად ხდება ევროპის კაპიტალისტური ქვეყნებისათვის.

ფინანსიურ კაპიტალის ბატონობამ გამოიწვია თავისებური ეპოქა მსოფლიო-კოლონიალური პოლიტიკისა. მეXIX-ე საუკუნის დასასრული და მთელი მეXX-ე საუკუნე ამ კოლონიალური პოლიტიკისა იმპერიალიზმის ბატონობით ხასიათდება, რაც მჭიდროდ დაკავშირებულია თანამედროვე კაპიტალიზმის განვითარების ეტაპებთან. ეს ხანა არის მთელი მსოფლიოს, რამოდენიმე დიდ-ტანიან სახელმწიფოთა ხელში დატაცების ხანა და ამავე პერიოდში დაისვა პრაქტიკულად, შეიარაღებულ ძალით, მსოფლიოს ახალი გადაყოფის საკითხი. ჩვენ აქ არ მოვიყვანთ დაწვრილებით ცნობებს მთელი მსოფლიოს გადაყოფის შესახებ და დავკმაყოფილდებით მხოლოდ შედარებითი მაგალითებით. 100 ტერიტორიალური ერთეულიდან ევროპის კოლონიალურ მფლობელებს (მათ შორის ამერიკასაც) ეკუთვნოდათ:

	1876 წ.	1900 წ.	გაიზარ.
აფრიკაში	10,8 პროც.	90.4	+79.6 პრ.
პოლინეზიაში	56.8 „	98.9	+42.1 „
აზიაში	51.5 „	56.5	+ 5.1 „
ავსტრალიაში	100,0 „	100,0	—
ამერიკაში	27.5 „	27.2	—0.3. **)

ეს ცხრილი, რომელიც გეოგრაფ სუპანიდან აქვს მოყვანილი ნ. ლენინს, ერთ დიდ გარემოებას გვიხსნის: განსაზღვრულ პერიოდში (1876—1900) უკვე საბოლოოთ დამთავრდა დანაწილება აფრიკისა და პოლინეზიის და მთელი კაცობრიობა თითქმის გადაყოფილი დარჩა დიდ იმპერიალისტურ სახელმწიფოთა შორის. აფრიკაში გადაუყოფი არაფერი დარჩა, ევროპის იმპერიალიზმს საბოლოოთ დაემონა მთელი აფრიკა მეტროპოლიას და ცეცხლითა და მახვილით „კულტურის" ევროპის ძლიერება აფრიკის ბოლო ხნის განმავლობაში მოუვლ მიდამოებში.

ლენინმა თავის გამოკვლევაში შეავსო სუპანის ცხრილი 1914 წლამდი შეკრებილ ცნობებით და შემდეგი დასკვნა გამოიტანა: ექვსი დიდი სახელმწიფო (ინგლისი, რუსეთი, საფრანგეთი, გერმანია, ამერიკა და იაპონია), რომელთაც აქვთ 16 ნახევ. მილიონი კვ. კილომეტრი ტერიტორია 437. 2 მილიონი მცხოვრებით ფლობს და ბატონობს 65.0 მილ. კვ. კილომ. კოლონიებს 523.4 მილიონი მცხოვრებით.***) აღსანიშნავია ერთი გარემოება. ფინანსიურ კაპიტალის პოლიტიკას ხანაში ჩვენ ვხედებით ნახევრად კოლონიური სახელმწიფოებს. ფორმალურად ეს ქვეყნები ვითომდა დამოუკიდებელნი არიან, ფაქტიურად კი სხვა და სხვა სახელმწიფოთა შორის არიან გადაყოფილნი და იგი შეადგენს განაზღვრული სახელმწიფოების ყოველ მხრივი ექსპლოატაციის საგანს. ასეთი გარდამავალი ფორმები დამოკიდებულ და დამოუკიდებულ ქვეყნებისა სხვა და სხვა გვარი სახით დღეს ძლიერ განმტკიცებულია იმპერიალისტურს პრაქტიკაში. ნახევრად კოლონიალური სახელმწიფოებს წარმოადგენდნენ ომამდის ჩინები, სპარსელები და ოსმალები რომელთა საერთო რიცხვი მცხოვრებთა შეიცავდა 361.2 მილიონს 14.5 მილ. კვადრატული კილომეტრის სივრცით.

ამგვარად საერთო რიცხვი, რომ ავიღოთ მთელი კოლონიებისა და ნახევრად კოლონიების შეადგენს 930 მილიონიან მცხოვრებთ, რომელნიც შეადგენდნენ დაახლოებით 437 მილიონიან მეტროპოლიის საექსპლოატაციო ობიექტს ომის შემდეგ ეს სურათი არსებითად შეიცვალა. მსოფლიოს რუქიდან ამოიშალა ორი დიდი სახელმწიფო, როგორც კოლონიალური და იმპერიალისტური ქვეყნები. მთელი ძალა-უფლება ინგლისის, ამერიკის; იაპონიის და საფრანგეთის ხელში გადავიდა და ეს 250 მილიონიანი სახელმწიფო სცდილობს მთელი მსოფლიოს მილიარდ სამას მილიონიანი მცხოვრები თავის ბატონობას დაუმორჩილოს*). ეს არის „განმათავისუფლებელ" ომის შედეგები და ჩვენ ამ კითხვაზედ აქ აღარ შევჩერდებით.

გეოგრაფ ა. სუპანის ზემოდ მოყვანილ ცხრილიდან ირკვევა, რომ „თავისუფალი" მიწები რამდენიმედ თითქოს დარჩა აზიაში. თუ დავაკვირდებით იმპერიალისტური პოლიტიკის ამ უკანასკნელი პერიოდის მიმართულებას, ჩვენ დავინახავთ, რომ მცირე აზიის საკითხი ოტომანიის იმპერიის ბედთან ერთად, შუა აზიის—ბაღდადისა და სხვა, გზებთან ერთად და წყნარ ოკეანის რთული პრობლემა, რომელსაც უძლიერესი დამოკიდებულება აქვს აღმოსავლეთის საკითხთან, იმ დიდ რგოლებს წარმოადგენდნენ, სადაც თავს იყრიდნენ დიდ-ტანიან პოლიტიკურ ერთეულთა სასიცოცხლო ინტერესები.

იმპერიალიზმი დიდათ დაინტერესებულია მთელი აღმოსავლეთის პრობლემით და იგი ყოველის მიზეზებით სცდილობდა განემტკიცებინა თავისი ბატონობა იქ. ეს ითქმის ყველა დღევანდელ იმპერიალისტურს სახელმწიფოებზე, ყოველი მათგანი სცდილობდა დიდი დოვლათის გადაყოფის დროს გემრიელი ლუკმა ჩაეგდო ხელში. აღმოსავლეთის პრობლემაში ცივ-ცხელების ელემენტები შეჰქონდა სასიკვდილოდ გამზადებულ „ავადმყოფ ადამიანს" და აგრეთვე სპარსეთისა და ჩინეთის ბედს.

დაწყებული XVII საუკუნიდან მსოფლიო ისტორიის ერთი ბოლობოლი გადატანილი იქნა ბოსფორისა, ინდოეთის ოკეანეს, სპარსეთის ყურისა და ყვითელი ზღვის სანაპიროებისაკენ და ამ მიდამოებში ინასკვებოდა იმპერიალისტურ-სახელმწიფოთა საერთაშორისო პოლიტიკის რგოლები. ინგლისი, რომელიც უდიდესი კოლონიალური მფლობელია მთელს მსოფლიოში და ყველაზე უფრო გაუმაძღარი და დაუნდობელი, კოლონიალურ პოლიტიკის განხორციელებას თავიდანვე იარაღით ხელში შეუდგა და მთელი ომები, ინგლისის მიერ გადახდილი 17—18 საუკუნოებში, გამოწვეული იყო კოლონიით და განსაკუთრებით, ინდოეთ სათვის.

მე 17-მე საუკუნის დამლევს ინგლისმა გამოდევნა ინდოეთიდან პორტუგალები, 18 საუკუნეში—ფრანგები. როგორც ვიცით ნაპოლეონიც ფიქრობდა ინდოეთის დაპყრობას და ამისთვის შეადგინა თავი დეტალურად შემუშავებული პროექტი გალაშქრებისა. პოლიტიკა ინგლისისა მე 19-ე საუკუნის მეორე ნახევრიდან განსაკუთრებით, ვითარდებოდა რუსეთის ინდოეთზე გალაშქრების საშიშროების ქვეშ და ამიტომ ინგლისმა სისტემატიურად დაიპყრო პამირის ახლომახლო მდებარე ტერიტორიები და გამაგრდა სტრატეგიულად და პოლიტიკურად. **)

მე 19-ე საუკუნე აზიის გადაყოფისა, განაწილებისა და სფეროების გამიჯვნითაც ხასიათდება; აღმოსავლეთი სავსებით შევიდა სხვა კოლონიებთან ერთად მსოფლიო იმპერიალიზმის რკალში და ევროპის გაუმაძღარმა კაპიტალმა მდიდარი და დოვლათიანი აღმოსავლეთის მიწა-წყალი თავიანთ საწველფურად გაიხადეს. იმპერიალიზმის მიზანი ბატონობაა და არა თავისუფლება. ის ყველგან, სადაც კი შედის, თავისი პოლიტიკურსა და ეკონომიურს გეგემონიას ამყარებს და ცდილობს დაპყრობილი მხარე სავსებით დაუმორჩილოს მეტროპოლიას, მაგრამ მის ბატონობას ორის მხრით მოელის საშიშროება: თვით დამონებულნი სცდილობენ განთავისუფლდნენ თავი დამმონებელთაგან და ამიტომ მათი საქმიანობა მიმართული არის მეტროპოლიის ბატონობის წინააღმდეგ. მეორე მხრით ერთი იმპერიალისტები სახელმწიფოს ბატონობას კოლონიებში ებრძვის მეორეს ინტერესები და ისიც სცდილობს მოწინააღმდეგეს წაგლიჯოს მისთვის სასარგებლო სამეურნეო ტერიტორია. ეს წაგლეჯისა და დატაცების პოლიტიკა დამახასიათებელი თვისებაა იმპერიალიზმის ბატონობის ხანის და საერთაშორისო ომიც ამ წაგლეჯის მიზეზებით იყო გამოწვეული. აღმოსავლეთში იმპერიალისტურ სახელმწიფოთა ინტერესები განსაკუთრებით შეეჯახა ერთი მეორეს და იმპერიალისტურ სახელმწიფოთა ეს ინტერესთა ჭიდილი განსაკუთრებულ საქმესა და შინაარს აძლევდა აღმოსავლეთის ცხოვრების ვითარებას. ეკონომიური და პოლიტიკური ბატონობა კოლონიებში მოითხოვს შეიარაღებულ ძალასა და სამხედრო სიძლიერეს. ვისაც ეს არ შესწევს და არ შეუძლია სამხედრო ენერგიის გამომჟღავნება, ის იძულებულია ადგილი დაუთმოს უფრო ძლიერსა და ღონიერს. აღმოსავლეთში ბატონობისათვის საჭირო შეიქმნა უდიდესი სამხედრო ენერგია და განსაზღვრულ პუნქტების დაჭერა.

ჯერ კიდევ ალექსანდრე მაკედონელმა სთქვა: „მხოლოდ ინდოეთს შეუძლია მომცეს მე გასაღები მთელი აზიის დასაპყრობათ და ბატონობისათვის" ომის დროს ხშირად მოყავდათ ნაპოლეონის ნათქვამი: „ის, ვინც იქნება მფლობელი კონსტანტინოპოლისა, იქნება მფლობელი მთელი მსოფლიოსი". ინგლისელების პოლიტიკოსებმა დიდი ხანია აღიარეს, რომ პერიმი, ადენი და სინგაპური წარმოადგენენ გასაღებებს აღმოსავლეთისა და დასავლეთისაკენ და შეადგენენ მათი ერთი მთლიანი რგოლით შემოხაზვას. ბისმარკმა გარკვევით განაცხადა, რომ სუეცის არხი დიდი ბრიტანეთისათვის არის ხერხემალი მალებს, რომელიც აერთებს ხერხემლის ტვინთან და რომლის დაშლით დაიქცევა მთელი მისი რთული ორგანიზმით. *)

დასავლეთ ევროპის იმპერიალიზმის მთელი ყურადღება ასეთს მნიშვნელოვან პუნქტებისაკენ იყო მიპყრობილი და მათი დაპყრობით სცდილობდნენ განამტკიცებიათ შეურყეველი ბატონობა აღმოსავლეთში. პირველად ამ გზას დაადგნენ ინგლისი და საფრანგეთი; გერმანია, რომელმაც მიაღწია უდიდესს ეკონომიურს სიძლიერეს, ბერლინ-ბაღდადის გზით სცდილობდა შეერთებინა გერმანიის ზღვა სპარსეთის ყურისათვის და უახლოესი კავშირი გაება აღმოსავლეთთან: აქ გამოხატა გერმანიის ძლიერი მიდრეკილება აღმოსავლეთისაკენ. ამ ჟამად შორეულნი იმპერიალისტური უძლიერესი სახელმწიფოები (ამერიკა და იაპონია), რომელნიც ვეღარ ეტევიან თავიანთ საზღვრებში და გაცხარებულ იმპერიალისტურს პოლიტიკას აწარმოებენ, წყნარ ოკეანის აზიის ნაპირებისაკენაც მიმართეს თავიანთი დამპყრობითი საქმიანობის გეგმები. აღსანიშნავია, რომ წყნარ-ოკეანის პრობლემა, რომლის ერები 800 მილიონ მცხოვრებ უდიდეს აუზსა და სანაპიროებს სამი კონტინენტისას, თავს უყრის თავის გარშემო საერთაშორისო ეკონომიურსა და პოლიტიკურს ინტერესებს და შეიქმნა ბრძოლის საგანი ამერიკის, იაპონიისა და ინგლისის შორის. იაპონიის პოლიტიკა იქითკენ არის მიმართული, რომ განამტკიცოს მთელს აზიაში თავისი გეგემონია და ბატონობა და ევროპა ამერიკის იმპერიალიზმს დაუპირისპიროს აზიის იმპერიალიზმი. ამისათვის იაპონიამ მომხიბლავი ლოზუნგი გადაისროლა: „აზია აზიელებისათვის". იაპონიის ეკონომიური ვითარება და წარმოება მოითხოვს მდიდარი სამეურნეო ქვეყნების ხელში ჩაგდებას, ასეთი ერთეული მთელი აზიის ტერიტორიაა, რომელიც ევროპის ბატონობის ქვეშ იმყოფება, იაპონია სცდილობს „განთავისუფლოს" აზია ასეთს მონობისაგან და ჩინეთის, ინდოეთის, მალაიის და საერთოთ, მთელი აღმოსავლეთის მრავალ მილიონიანი ერები დაუმორჩილოს იაპონიის ეკონომიურსა და პოლიტიკურს დიქტატურას. აზიის იმპერიალიზმი ევროპის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ—დღეს ამ ფორმებით სცდილობენ გადასწყვიტონ იაპონიის იმპერიალისტებმა აღმოსავლეთის რთული საკითხი.

საერთოდ ომის შემდეგ აღმოსავლეთის საკითხი უფრო დაიხლართა და მრავალ გვარი ინტერესთა წინააღმდეგობა აღიმართა თვით მოკავშირე სახელმწიფოთა შორის, მეორეს მხრივ აღმოსავლეთი ახალს მოვლენებსა და ფაქტების წინაშე დგა. იმპერიალიზმის მზაკვრულმა და აზიურმა პოლიტიკამ მთელს აღმოსავლეთში უდიდეს განმათავისუფლებელს მოძრაობას შეუწყო ნიადაგი და ეს მოძრაობა დღითი დღე იზრდება და ფართოვდება. აღმოსავლეთის დაპყრობით დასავლეთის იმპერიალისტურმა სახელმწიფოებმა უმაღლესს სიძლიერის ზენიტს მიაღწიეს, დღეს ამავე ნიადაგზედ იქმნება სულ სხვაგვარი პირობები, რომელნიც საფუძველს აცლიან იმპერიალიზმისა და კაპიტალიზმის ბატონობას საზოგადოთ და უთხრიან საფლავს მათ სამუდამოთ დასამარხათ.

(დასასრული იქნება)

ხომ. ხუნდაძე.

*) Р. Гильфердинг: „Финансовый капит. გვ. 480.

**) იხ. Н. Ленин: Империализм. как новейший этап капитализма" გვ. 77—8.

***) Н. Ленин: „Империализм" გვ. 82

*) იხ. Н. Ленин. Международное положение.

** იხ. В. Кряжин: „Сумерки Востока".

*) იხ. В. Кряжин: Сумерки Востока გვ. 14.

ხელ-ახალი რეგისტრაცია

სოც.-ფედ. სარ. პარტიის დრ. მთავარი კომიტეტის დადგენილების თანახმად, მთელ საქართველოში უნდა მოხდეს წევრთა ხელ-ახალი რეგისტრაცია.

ტფილისში რეგისტრაცია დამთავრდა სამ უბანში გრძელდება შემდეგ უბნებში:

1. ავლაბარში—პარტიულ ბიუროში საღამოს 6—8-მდე (კახეთი მოედანი № 5).
2. ნაძალადევში—გიორგი სოლოღაშვილთან; საღ. 4—6-მდე. (ხრებტოვის ქ. № 220).
3. მე-9 უბანი—სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ლითონის განყოფილების მდივან ელიაშვილთან. 9—2-მდე. ჩერქეზოვის ქუჩა № 36 საღ. 4—5-მდე.
4. რკინისგზის მთავარ სახელოსნოში—გიორგი სოლოღაშვილთა სახარატო ცეხში დილის 8—2-მდე და აგრეთვე რედაქციაში და პარტიის ცენტრალურ ბიუროში.

საგანგებო საორგანიზაციო სამეული.

ახალი ამბები

— თბილისის მაზრის რევკომი მომხდარ ცეცხლის შემდეგ, რუსთველის პროსპექტიდან გადავიდა და მოთავსდა ყველა თავისი განყოფილებებით შემდეგ შენობებში: [illegible] ქუჩა სახ. № 4 (ვაჟთა მეოთხე გიმნაზიაში): აქ მოთავსდნენ—რევკომის პრეზიდიუმი, შინაგან საქმეთა განყოფილება. ყველა თავისი ქვე განყოფილებებით, საფინანსო და ტეხნიკური განყოფილებანი სულ მაღლა სართულში და მეორე სართულში,—სახალხო განათლებისა და ჯანმრთელობის განყოფილებანი.

მიხეილოვის პროსპექტზე ფოსტის გვერდით ქალთა გიმნაზიის შენობაში მოთავსდნენ: სოციალურ დახმარებისა, სადგურის მამულთა და სახურხაოთ განყოფილება და აგრეთვე მუშათა და გლეხთა ინსპექცია.

მაზრის მილიციის სამართველო გადავიდა მიხეილის პროსპექტზე სახლი № 171. რევკომი სთხოვს მოქალაქეთ და ყველა დაწესებულებებს კორესპონდენციების გაგზავნის დროს და ცნობების მიტანისას იხელმძღვანელონ აღნიშნულ მისამართებით.

— საბურთალოს მუშათა კლუბი. დღეს ივლისის 3-ს წარმოდგენილი იქნება ქ[illegible] მონაწილეობით ისტორიული დრამა გ. გუნიასი—„და-ძმა". დასაწყისი საღამოთ 8 საათზე.

— დღეს, კვირას, ივლისის 3-ს დილის 11 საათზე მასწავლებელთა კავშირის სახლში (ყოფილი ქართული კლუბი, შენობა, დამფუძნებელი კრების ქ. № 5) დანიშნულია წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო მორიგი კრება, წლიური ანგარიშის განსახილველად და ახალი გამგეობის ასარჩევად. რწმუნებულთა კრებას ესწრებიან კანდიდატებიც.

— საქალაქო რევკომი. ტფილისის ქალაქის რევკომის პრეზიდიუმის სხდომამ საბინაო განყოფილების შესახებ გადასწყვიტა: ცენტრალური საბინაო განყოფილება გადაკეთდეს რევკომის კომუნისტურ განყოფილების ქვე-განყოფილებათ. ცენტრალურ საბინაო განყოფილების კოლეგია გაუქმდეს და დაწესდეს მხოლოდ ქვე-განყოფილების გამგის თანამდებობა ორი თანაშემწით: ამავე ქვე-განყოფილებასთან დაარსდეს სამი სექცია. სექცია სახლების მართველობის, სადეზინფექციო-შეკეთების და აღრიცხვის განმანაწილებელი.

— მოსავლის ბედი. გომბორიდან იუწყებიან, რომ ხანგრძლივ გვალვის შემდეგ მოსულმა წვიმამ ყანების მდგომარეობა გამოაკეთა. მოსავალს კარგს მოელიან.

— მომღერალ ა. ინაშვილის საღამო. დღეს, კვირას, ივლისის 3-ს კონსერვატორიის დარბაზში გაიმართება სახელმწიფო თეატრის პრემიერის ბარიტონ ალ. ინაშვილის საღამო. საღამოში მონაწილეობენ: ი. გრიშაშვილი, ვანო სარაჯიშვილი მ. ჭიაურელი და სხვა დეკლამატორ. მუსიკოსები. საღამოს შინაარსი საინტერესოდ არის შედგენილი და იმედია ქართველი საზოგადოება დაესწრება პატივსა სცემს ნიჭიერ მომღერალს და ამით გაამხნევებს როგორც მატერიალურად ისე მორალურად მით უმეტეს რომ მომღერალს ამ ზაფხულს დასვენება ეჭიროება.

— ლანჩხუთის ს. მ. სასწავლებელი. მიწათ მოქმედების სახ. კომ. კოლეგიამ სამ მილიონიან კრედიტიდან გადასდო 60 მილიონი მან. ლანჩხუთის სასოფლო მეურნეობის სასწავლებლის ასაშენებელ ხარჯების დასაფარავათ.

— კახეთის რკინის გზის დათვალიერება. რკინის გზის სამართველოთა თხოვნით მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატმა გაგზავნა თავისი წარმომადგენლები სამართველოსაგან შექმნილ კომისიაში კახეთის რკინის გზის გამოსაკვლევათ.

საქ.-სოც. ფედ. სარ. პარტიაში

— დღეს, კვირას დილის სრულს 9 საათზედ „სოც.-ფ—ის" რედაქციაში დანიშნულია დრ. მთ. კომიტეტის სხდომა.

— სამშაბათს, ივლისის 5, საღამოს 7 საათზედ დანიშნულია ვერის უბნის პარტიულ წევრთა საზოგადო კრება ამხ. ვახტანგ კოტეტიშვილი გააკეთებს მოხსენებას: „ჩვენი უახლოესი მიზანი". დასასრულ არჩეულ იქნება საუბნო კომიტეტი.

კრება შესდგება ვერის უბნის პარტიულ ბიუროში (ოლღას ქ. № 20) დასწრება შეიძლება მხოლოდ პარტიული ბილეთებით.

— ოთხშაბათს; ივლისის 6-ს საღამოს 7 საათზედ ასეთივე კრება გაიმართება მეორე უბანში (მთაწმინდა), აკაკის სახელობის სკოლაში. გაკეთდება იგივე მოხსენება და ასარჩევა საუბნო კომიტეტი. დასწრება პარტიული ბილეთებით.

1 ივლისს „ს.-ფ." რედაქციაში შესდგა საორგანიზაციო სამეულისა და რეგისტრაციის ხელმძღვანელთა სხდომა,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რომელსაც დაესწრნენ წარმომადგენელნი 7 უბნების.

გამოირკვა, რომ ვერის უბანში მთაწმინდაზედ და ჩუღურეთში საკმაო რიცხვი გამოცხადდა რეგისტრაციაზედ და შესაძლებელი იყო ორგანიზაციის შექმნა. ხოლო ავლაბარში, რეგისტრაცია არ მომხდარა საორგანიზაციო საქმის დანიშნული პირის საპატიო მიზეზით რომელიც მოწყვეტილი ყოფილა თავის უბანს.

დანარჩენ უბნებში, ვინაიდგან წინეთ პარტიული მუშაობა არ ყოფილა, არ ქონია პარტიას არც ბიუროები და რეგისტრაციის წარმოება გამოცხადებული იყო კერძო ბინებზედ, ამიტომ რეგისტრაციაში საგრძნობი რიცხვი არ გატარებულა და ამ უბნების წარმომადგენლების მოთხოვნილების თანახმად, საორგანიზაციო საქმეებმა გააგრძელა ვადა რეგისტრაციის.

9 უბანში და ფოსტა-ტელეგრაფში კი, მხოლოდ უკანასკნელ დღეს იყო დანიშნული რეგისტრაცია და იქაც საჭიროთ სცნო სხდომამ რეგისტრაციის გაგრძელება.

კომინტერნის III-მე კონგრესი

დელეგატების გამოსვლები

ყოველ ქვეყანაში უნდა იყოს ერთი კომუნისტური პარტია.

მოსკოვი. ივნისის 30, (რადიო), ტერაჩინი მოითხოვს კომინტერნის დადგენილებას, რათა თვითეულ ქვეყანას ყველა ჯგუფები შეერთდნენ ერთ კომუნისტურ პარტიაში. ამასვე ამბობს სპარსეთის კომუნისტური პარტიის წარმომადგენელი სულთან-ზადე, რომელმაც აღნიშნა, რომ სპარსეთში 2 კომუნისტური პარტია არის, ოსმალეთში კიდევ სამი; ეს გარემოება კი აიხსნება იმით, რომ წვრილი ბურჟუაზიული ელემენტები ცდილობენ გამოიყენონ იდეა კომუნიზმისა ყალბი და „პოდდელკური“ კომუნისტური ორგანიზაციების შესაქმნელად.

ლევის „საქციელი“

ამხ. რაკოში (უნგრეთი), დაესწრო იტალიურ ყრილობას ლივორნოში ცნობას იძლევა ლევის საქციელზე ლივორნოს ყრილობაზე. მოველოდით ამათის დამქეროს ლევისაგან (დამახინჯებულია) ლევი სერატისთან ორი საათის საუბრის შემდეგ, გვარწმუნებდა სერატის პოზიციის სისწორეში. როცა ის დაბრუნდა გერმანიაში, ტყუილის თქმაც კი გაბედა და აცნობა გერმანელ ამხანაგებს, რომ სერატის მხარეზეა კომუნისტები და მუშები.

სერიოზული ყურადღების მიქცევა ქალთა მოძრაობისადმი.

სმილსი (ინგლისის) ხათლად აღიარებს კომინტერნის აღმასრულებელი კომიტეტის მუშაობაში არა სათანადოთ გაშუქებას საერთაშორისო ქალთა მოძრაობისას; ის მიუთითებს კონგრესს მიაქციოს განსაკუთრებული ყურადღება ქალთა პროლეტარიატს.

ამხ. ტროცკის სიტყვა.

ამხ. ტროცკიმ თავის დიდი მინაარსიანი ანალიზით ნათელი ხაზებით გააშუქა იტალიის პროლეტარის ტრაგიკული მდგომარეობა, რომელიც დიდი ხნის პროპაგანდამ მიმართა აქტიური მოქმედებისაკენ. და როცა მან დაიწყო თავის უფლებათა დაპყრობა, იტალიის სოციალისტური პარტიის წინამძღოლებმა ის ჩაუტოვეს ბურჟუაზიის ალვირ-ახსნილ თვითნებობას. ტროცკი გადაჭრით უარჰყოფს სერატის მტკიცებას, რომ თითქოს საბჭოთა რუსეთის მიზანი გამოიყენოს საერთაშორისო აჯანყება მხოლოდ და მხოლოდ თავის თავის გადარჩენის მოსაზრებით. რუსის კომუნისტები ყოველთვის ანგარიშს უწევენ თვითეული ქვეყნის პირობებს და იმ მომენტში, როცა საფრანგეთის, გერმანიისა და იტალიის პროლეტარიატი აიღებს თავის ხელში ძალაუფლებას, საერთაშორისო მოძრაობაზე გავლენის 90 პროც. გადავა მის ხელში. მაგრამ სამწუხაროდ ჯერ-ჯერობით ერთად-ერთი ნავთსაყუდელი საერთაშორისო რევოლუციისა არის რუსეთი და ყველა ქვეყნების პროლეტარიატის ვალია იგი დაიცვას.

რეზოლუცია აღმასრულებელ კომიტეტის მოხსენების გამო.

მთელ რიგ გამოსვლების შემდეგ, რომელთაც შეავსეს თვითეული შტრიხებით საერთო სურათი საერთაშორისო მუშათა მოძრაობისა, კონგრესი სწყვეტს კამათს და ისმენს 9 დელეგატის მიერ შეტანილს რეზოლიუციას. აღნიშნული რეზოლიუცია აღიარებს, რომ კონგრესი დიდი კმაყოფილებით ღებულობს აღმასრულებელი კომიტეტის ანგარიშს და სცნობს მის პოლიტიკას სწორედ. კონგრესი განსაკუთრებით ადასტურებს მტკიცე და გადაჭრილ გატარებას ყველა ქვეყნებში 21 მუხლისაგან შემდგარ პირობებისა, რომელიც მეორე კონგრესმა შეიმუშავა. მოწონებულ იქმნა აგრეთვე აღმასრულებელი კომიტეტის მოქმედება მიმართული მასიური კომუნისტური პარტიების შესაქმნელად ოპორტუნიზმის წინააღმდეგ შეუბრალებელი და დაუნდობელი მოქმედებისათვის. კონგრესი მთლიანად ადასტურებს აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებას იტალიის სოციალისტური პარტიის წინააღმდეგ და წინადადებას აძლევს იტალიელ სოციალისტებს დაუყონებლივ გამორიცხოს თავის წრიდან რეფორმისტები. წინააღმდეგ შემთხვევაში იტალიის სოციალისტური პარტია ვერ შევა კომუნისტურ ინტერნაციონალში. თუ იტალიის სოციალისტები მიიღებენ კონგრესის წინადადებას, მაშინ აღმასრულებელმა კომიტეტმა უნდა იხმაროს ყოველივე ღონე, რათა შექმნილ იქმნეს იტალიაში მესამე ინტერნაციონალის ერთი კომუნისტური სექცია.

კონგრესი გადავიდა გერმანიის მუშათა კომუნისტური პარტიის საკითხზე და მან აქაც სრულიად მისაღები ჩასთვალა აღმასრულებელი კომიტეტის პოზიცია და თუ ეს პარტია უახლოეს დროში არ შეუერთდება გერმანიის გაერთიანებულ კომუნისტურ პარტიას, მაშინ ევალება აღმასრულებელ კომიტეტს გამორიცხოს იგი მე-3 ინტერნაციონალიდან; არ დასტოვოს იგი თანაგრძნობთა რიგშიაც კი. კონგრესი ადასტურებს 21 პირობათა სწორად გავრცელებას საფრანგეთის სოციალისტურ პარტიაზე და მოითხოვს, რომ ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტებისადმი აღმასრულებელმა კომიტეტმა გაატაროს მტკიცე და გადაჭრილი პოლიტიკა, რათა ჩეხო-სლოვაკიის კომუნისტები არ შესდგნენ ოპორტუნისტულ გზაზე. ბოლოს კონგრესი გარკვევით უარყოფს ყოველივე მოსაზრებას, რომელიც ეწინააღმდეგება კომუნისტური მოძრაობის ჩამოყალიბებას საერთაშორისო ცენტრალისტურ ორგანიზაციაში. წინააღმდეგ, ყველა პარტიებმა უნდა გადასცეს თავისი საუკეთესო ძალები, რათა ისინი უფრო გაიგებენ ხელმძღვანელ პოლიტიკურ მნიშვნელობას მებრძოლი კომუნისტური პარტიებისას, რომელნიც შეკავშირებულნი არიან გაერთიანებულ კავშირში. ამ ხელმძღვანელობის უქონლობას ვგრძნობდით მაგ., როცა უმუშევართა საკითხი დაგვიდგა; მაშინ აღმასრულებელი კომიტეტი არა სათანადო სიჩქარით და გაბედულებით ჩაერია საქმეში. კონგრესი დარწმუნებულია, რომ აღმასრულებელი კომიტეტი პარტიების ენერგიის უხვმარაგებით შეუდგება ურთიერთ შორის კავშირის საუკეთესო აპარატის შექმნას და რომ ყველა პარტიების გაძლიერებულ თანამშრომლობით შესძლებს აღმასრულებელი კომიტეტი იმ მძიმე მიზნების განხორციელებას, რომელსაც უსვამს საერთაშორისო გარემოება მესამე ინტერნაციონალს,

რეზოლიუცია ერთხმად მიღებულია

ამხ. ზინოვიევის დასკვნითი სიტყვის შემდეგ დაისვა რეზოლიუცია კენჭის საყრელად, რომელიც მიღებულ იქმნა ერთხმად, განუწყვეტელი ოვაციებით კონგრესის ყველა მონაწილეთაგან და ინტერნაციონალის მძლავრ-გუგუნით.

რადიო

ბერძნების უკან დახევა.

ბათომი. ბერძნების ნაწილებმა ფრონტზე შეტევის (დამახინჯებულია)... და მხედრებთან შეტაკების შემდეგ დაიხიეს.

საიდუმლო მოლაპარაკება.

ბათომი. ინგლისის ელჩის მოლაპარაკება საბერძნეთის საგარეო საქმეთა მინისტრთან დიდის საიდუმლოების დაცვით სწარმოებს. ლონდონის პრესა „ტაიმსის“ მეთაურობით ამტკიცებს, რომ მოკავშირენი დაიცავენ სასტიკ ნეიტრალიტეტს საბერძნეთ-ოსმალეთის ომში.

კანონ გარეშე გამოცხადება კომუნისტებისა.

პარიზი. ბოლგარეთის სახალხო განათლების მინისტრმა განაცხადა, რომ ბულგარეთის კომუნისტური პარტია კანონ გარეშე იქნება გამოცხადებული და მათი პროპაგანდის წინააღმდეგ მიღებულ იქნება სასტიკი ზომები. კომუნისტური პარტიის ორგანოს „მუშათა უწყების“, გამოცემა შეწყდა, რადგან შერაზმულებმა სტამბა დასწვეს.

ამერიკაში.

ნიუიორკი. ფინანსთა მინისტრმა გამოაცხადა შეერთებულ შტატებისადმი ანტანტის ვალების კონსოლიდაცია, რომელიც 10 მილიარდ დოლარს უდრის ერთი წლის განმავლობაში მოხდება. დღეს, ამერიკა, კურსის ცუდი მდგომარეობის გამო, უარს ამბობს ვალის პროცენტის 500,000,000 დოლარის ახლავე გადახდაზე.

მდგომარეობა ინგლისში.

ლონდონი. ლორდ კერზონმა განაცხადა, რომ გერმანიის მიერ ანტანტის ულტიმატუმის მიღების შემდეგ, ინგლისში შემჩნეულია აზრის შესამჩნევი დაცხრომა. კერზონი დაჟინებით მოითხოვს საფრანგეთთან ყველა საკითხის შესახებ შეთანხმებას.

გალაშქრება ოსმალეთის წინააღმდეგ.

პარიზი. გაზეთი „ჰუმანიტე“ აღნიშნავს ლოიდ-ჯორჯის განზრახვას, მოაწყოს ახალი ჯვაროსნული ლაშქრობა ოსმალეთის წინააღმდეგ საბერძნეთის და საფრანგეთის ჯარების დახმარებით.

ჩვენი ფოსტა.

ელიზბარ თარგამაძეს. წერილი არ მიგვიღია, საზოგადოთ თქვენს წერილებს სიამოვნებით დავბეჭდავთ.

რედაქტორი [illegible].
გამომცემელი ცენ. მთავარი კომიტეტისა.

იყიდება შემთხვევით საუკეთესო სისტემის მოსახმარი ფაიტონი „კალიასკა“ საბურთალოზე ლებანიძესთან ნახვა შეიძლება დილის 9 საათამდის. საღამოს 4 საათის შემდეგ. 1089.

დაიკარგა პასპორტი ვასილი ივანეს ძე ჯაშიაშვილის სახელობაზე ქ. ბაქოში აღებული, რაც გაუქმებულად უნდა ჩაითვალოს. 1093

სააქციზო სამმართველო

ამით აცხადებს, რომ ღვინის სარდაფის მეპატრონეს ხოხო ილიას ძე ჩიტაშვილს I უბანი წყნეთის ქ. № 2 დაუკარგავს ღვინის შენახვის ნებართვა № 170 მიცემული სააქციზო სამმართველოს მიერ 1921 წლისათვის. ეს მოწმობა დღეიდან ითვლება გაუქმებულად. 1094

უმ. გიმნაზიის დამაარსებელი და გამგე მათემატიკის მასწავლებელი ივ. მარკ. მაჩაიძე ადგენს მოსამზადოს.

ჯგუფებს

ოთხი და ექვსი კლასის მოწმობის მისაღებად. აგრეთვე საშუალო სასწავლებელში: გიმნაზიაში, რეალურ სასწავლებელში, საერთო განათლების კურსებზე შესასვლელად მე-2,3, 4, 5, 6, 7 კლასში. მასწავლებლობის და აფთიაქის მოწაფის წოდებაზე.
აგრეთვე იძლევა ცალკე გაკვეთილებს: მათემატიკაში გერმანულში და რუსულ ენებში—განმეორებითი გამოცდებზე მოსამზადებლად.
მეცადინეობა: დილით—5—7 საათამდე. საღამოთი 2—4 და 5—7 საათ.
მისამართი: პლეხანოვის ქუჩის და ალექსის ქუჩის კუთხე № 25 და 5.
ნახვა და ჩაწერა—6—7 ნახ. დილით 3—7 საღამოთი. 1081

სოც.-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტიის, ქუთაისის ახალგაზრდათა რაიონული კომიტეტი, აუწყებს საზოგადოებას

ამხ. გრიშა (გრიგოლ) ჩაჩავას

უდროოდ დაკარგვას.

გულდამწვარი მეგობრები დათიკო წერეთელი, სერგო ამაღლობელი და დადაში გელოვანი მწუხარებით აუწყებენ ქართველ საზოგადოებას ჩვენს ახალგაზრდობას ძვირფასი ამხანაგის

გრიშა ჩაჩავას

ტრაგიკულად დაღუპვას ქ. ბათომში.

გულდათუთქულნი ეკატერინე სვიმონის ასული, ცაგაიტა დავითის ასული, ნიკოლოზ და სევერიანე გამცემლიძეები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ პირველის ქმრის, მეორის მამამთილის და მესამეს მამის

დიმიტრი ლუარსაბის ძე გამცემლიძის

გარდაცვალებას, რომლის გამოსვენება ს. მაქათუბანში წასასვენებლათ მოხდება 3 ივლის საღამოს 5 საათზე. გრიბოედოვის შესა. № 3. პანაშვიდი 3 ივლის დილის 11 საათზე,

მარიამ ქრისტეფორეს ასული, აზნუ გრიგოლის ასული და ელისაბედ ტერ-საკოვები, მარიამ არტემის ასული სტეფანოვისა, ნატალია ფარსადანოვისა და ნინო და სტეფანე მარკოზოვები და სოფიო გოზალიანცისა გამოუთქმელის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებსა და ნაცნობებს პირველი ძვირფასი ქმრისა, მეორე საყვარელი მამისა, მესამე შვილისა, მეოთხე, მეხუთე და მეექვსე ძმისა, მეშვიდე ცოლი ძმისა და მერვე სიძის

გრიგოლ არტემის ძის ტერ-სააკოვის

უდროოდ გარდაცვალებას და სთხოვენ მობრძანდნენ განსვენებაზე პირისუფლთა სანუგეშებლად. გამოსვენება იქნება კვირას ივლისის 3 ს ქალაქის მეორე საავადმყოფოდან დიდი-მთავრის ქუჩა.

სტამბა „სახალხო საქმე“-ს მუშები გამგე ყველა მსახურნი მწუხარებით აუწყებენ ბეჭდითი საქმის მუშა-ამხანაგებს, რომ პარასკევს, ივლისის 1 ალექსანდრეს საავადმყოფოში ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ამავე სტამბის მბეჭდავი მუშა

გრიგოლ (გიგო) არტემის ძე ტერ-სააკოვი

დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

ღრმად დამწუხარებული ცოლი მარიამი, დაობლებული ბავშვები ნინო, ვალენტინა და ბიძაშვილი სიმონ გოშაძე აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნო[ბთ] მათთვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

კოლა მარკოზაშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება ქაშვეთის ეკლესიაში კვირას 3 ივლისს დილის 9 საათზე. 1087

ღრმად დამწუხრებული ბიძაშვილები თამარა და აგრაფინა, ბიძა ვასილი და ბიცოლა ფატო აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მათვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

კოლია მარკოზაშვილის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. წირვა და პანაშვიდი გადახდილ იქნება ქაშვეთის ეკლესიაში კვირას 3 ივლისს დილის 9 საათზე. 1087

დღეს, ივლისის 3-ს, დილის 11 ს. სრულიად საქართველოს მასწავლებელთა კავშირის სახლში (ყოფილი ქართული კლუბის შენობა, დამფუძნებელი კრების ქ. № 5) დანიშნულია

წ.-კით. გამავრც. საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო კრება

განსახილველი საგნები:
1. გამგეობის მოქმედების 1920 წ. ანგარიში.
2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება ამ ანგარიშის შესახებ.
3. 1921 წ. შემოსავალ-გასავლის სავარაუდო აღრიცხვა.
4. მთავარი გამგეობის და სარევიზიო კომისიის არჩევნები...

კრებას ესწრებიან კანდიდატებიც. 109

გამგეობა მუშათა კოოპერატივ.

„ალორძინებისა“

ამით აცხადებს, რომ კვირას, ივლისის 3 ს, დილის 10 საათზე კოოპერატ. „ალორძინების“ ბინაზე (ვერის დაღმართი № 12) დანიშნულია კოოპერატ.

„ალორძინების“ საზოგადო კრება.

განსახილველია შემდეგი საკითხები:
1. მუშათა კოოპერატივ „ალორძინების“ გარდაქმნა ერთეულ მუშათა კოოპერატივად.
2. გამგეობის მოხსენება 1920 წლის მოქმედების შესახებ.
3. 1920 წლის ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება.
4. სარევიზიო კომისიის მოხსენება 1920 წლის ანგარიშების შესახებ.
5. გამგეობის, სარევიზიო კომისიის და მათი კანდიდატების არჩევა.
6. მიმდინარე საკითხები.

კრება ამ საათისთვის თუ არ შესდგა, ერთი საათის შემდეგ ჩაითვლება კანონიერად დამსწრე რწმუნებულთა რაოდენობის მიუხედავად. 108